

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.
(Začasno le trikrat na teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. začasno št. 13.321.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 15 D.
za inozemstvo 35 Din, začasno 20 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati).
Oglaš: prostor 1x87 mm 1 Din.
Maliloglaš: beseda 50 p, najmanj 5 Din.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 15.
Četrtkova številka »Napreja«
Izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Za pospešitev dnevnika!

Aprila bo izhajal »Napreja« po 3krat na teden in kolikor bo tiskarna zmagovala delo, toliko številke bomo izdali, proti koncu meseca upamo, da bodo že po 4 številke na teden in takoj ko pride še nekaj tiskarniških potrebščin, bomo imeli zopet dnevnik.

Naročnina se zato zvišuje in bo veljala:

15 Din za april,
20 Din za maj,
25 Din za junij

in naslednje mesece.

Kdor se bo čudil, da smo imeli prej dnevnik za 20 Din, zdaj bo pa veljal 25 Din, naj upošteva, da, če nam Korunovci niso mogli vzeti delavskih naročnikov, so nam pa vzeli inserate, posebno vse bančne inserate. Kakor je bilo na eni strani potrebno, da so nas zapustili Korunovci in bankarji, tako je na drugi strani potrebno da zdaj sami plačamo prostovoljno, kar so nam prej iz žepov na debelo jemali in našemu listu na drobno za inserate vračali. Lani smo prejeli za inserate 90.000 Din, letos ne bomo dobili niti 30.000 Din, za 60.000 Din manj, na mesec torej 5.000 Din. Teh 5.000 Din ne moremo nadomestiti drugače, moramo jih razdeliti na naročnike. Ta račun lahko razume vsak, kdor ga premisli. — Če se bo proletarijat potrudil, izvršiti načelo »Svoji k svojim« tako, kakor so ga izvršile banke, Konsum, Kristan, Korun itd., potem bo tudi ta podražitev zopet odpadla: zbirajte naročnike in inserate. Naročnike dobite, če med delavstvom razširjate razredno zavest, inserate dobite, če ne nosite denarja h kapitalističnim bankam, zadrugam, trgovcem in mojstrom, ampak k tistim, ki jih ni sram v »Napreju« povedati, da so in kje so.

Začetek socializacije.

Socializacije ne bo nikdar, če se ne otresemo individualizma.

Veliki kompleksni zemlje so samo zato še zmeraj v rokah individualistov [posameznih, samo nase mislečih in za svoje ugodje skrbečih veleposestnikov], ker se naše kmetško ljudstvo ne mara in ne more združiti v družbo, ki je upravičena prevzeti zemljo v svojo last.

Socializacija zemlje pomeni namreč prehod zemlje v last družbe; dokler te družbe ni, ne more zemlja preiti v njeno last. To mora razumeti vsak, za to ni treba posebnih šol. Dopovejte to našim kmetom, seveda ne veleposestnikom, ampak tistim, ki imajo premalo zemlje, ki pode zato svoje otroke po svetu delat in jim pošiljajo — čeprav sami komaj žive — krompirja in fižola ter pomagajo s tem ne svojim otrokom, ampak tovarnarjem, kapitalistom, veleposestnikom industrije, ki imajo industrijo iz istih vzrokov v rokah, kakor agrarni veleposestniki zemljo: kakor agrarni delavci [kmetje], tako tudi industrijski delavci niso še bili zmožni stvoriti družbo, ki bi bila upravičena prevzeti industrijo v svojo last. Socializacije ne bo, dokler ne bo družbe, ki bi prevzela delavna in prometna sredstva v svojo last.

Socializem je nauk o socializaciji. Kot nauk je socializem zelo stara stvar, že v starem veku je bil in v Jezusovi cerkvi je bil, tudi v srednjem veku je bil in prenesen je bil tudi v novi vek — a šele najnovejši vek je spoznal, da je ta nauk utopija, dokler se ne začne izvrševati v praksi. To spoznanje je imel že tudi Jezus [»vera brez del je mrtev«] — toda bilo je podzavestno. Samo od posameznika je zahteval, da veruje in izvršuje, kar je za prav spoznal, ni pa ustanovil realne, stvarne družbe, ki bi prevzela delavna sredstva v svojo last, ampak je bil predčasno umorjen od takratnih kapitalistov. To se je pozneje še večkrat ponavljalo in 18 stoletij je minulo, predno so se ustanovile prve zadruge kot predstavateljice prvega začetka nove družbe. Toda kapitalisti še niso obupali. Zadruge so bile odvisne od zakonodaje, pri tej pa niso smele sodelovati, ker jim politično delovanje ni bilo dovoljeno. Potem za-

konodaje so kapitalisti lahko tščali zadržanost k tlom, omejevali so delokrog zadrug na posamezne stroke in posamezne kraje, in kadar so si kje opomogle in se začele združevati v velika, neomejena podjetja, so jih potom politične zakonodaje ugonobili. Pri tem jim je pomagala ljudska nezavednost in nasilje. To dvojje odpraviti, to je veliki začasni cilj vseh mislečih proletarcev. Razvoj je napredoval in organiziral se je razredni boj, v katerem se bori organizirani razred delavnih nemanicev proti organiziranemu razredu lenih, uživajočih veleposestnikov. Tega boja bi že zdavnaj ne bilo več, če bi razredu veleposestnikov ne pomagali tudi nemanici sami s svojo nezavednostjo. Kmetški sinovi, ki molzejo svoje starše za trdo pridelani krompir, svoje sodelavce pa za njih zaslužek, ker delajo ceneje nego morejo delati delavci brez krompirja z doma, taki kmetški sinovi so najboljši zavezniki kapitalistov, čeprav so sami največji reveži. S takimi ne bo nikdar socializacije ne na kmetih ne v industriji, to pa tem manj, ker ne vidijo v socializaciji sploh ničesar dobrega. Taki pa tvorijo danes polovico tistih borcev, ki se imenujejo razredne bodisi na zadržnem, bodisi na strokovnem polju. Morebiti tvorijo tudi dve tretjini. Ali je potem čudno, če take organizacije tako počasi napredujejo in če nimajo tistega vidnega uspeha, ki bi ga nezavedni hoteli takoj, zavedni pa vsaj s časom?

Nujno je torej potrebno, da se združijo vsi zavedni tudi za delo na zadržnem polju, da se ograde proti nezavednim in da stvorijo začetek tiste družbe, ki bo zmožna prevzeti v svojo družabno last in upravo postopoma vedno več delavnih in prometnih sredstev.

S trudom in težavo se je posrečilo naši stranki ustvariti tako skupno organizacijo, pri kateri ni več posameznik njen reprezentant, ampak skupina pravilno izvoljenih njenih upravnikov, v našem slučaju pokrajinski odbor. Pokrajinski odbor pa tudi ni sam lastnik strankinega imetja, ampak samo reprezentant tega lastnika, stranke same. Žal, da to od državne oblasti ni priznано, ampak je treba ta odbor in stranko sploh šele izpremeniti v zadrugo, ki bo kot taka vpisana pri državnem sodišču in imela torej ne le idejno, ampak tudi javnopravno pravico biti lastnica tistega, kar njeni člani kot razredno zavedni borci skupaj znosijo. To bo prva družba o kateri bo mogoče trditi, da je izvršila socializacijo in dosegla prvi cilj socializma: da je vzela v svojo last in ubranila v svoji upravi vsaj prve malenkostne dele skupnega imetja.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

3. februarja popoldne.
(Nadaljevanje.)

Vinko Möderndorfer, Mežica: Dam predlog za poimensko glasovanje za združitev ali proti združitvi zadruge s stranko na glasovanje.

Sprejeto,
Glasovanje.

Za so glasovali ss.: 1. Karol Kisovec, 2. J. Jeram, 3. Zvonimir Bernot, 4. Vinko Möderndorfer, 5. Andrej Martinšek, 6. Franc Rinaldo, 7. Franc Warletz, 8. Ivan Cizelj, 9.—10. Filip Grabner [2 glasova], 11.—12. Ivan Sekavčnik [2 glasova], 13. Julka Kozamurnikova, 14. Posip Pastorek, 15. Franc Repas.

Proti: 1. Ivan Baraga, 2. Ivan Krušič, 3. Vinko Eisinger, 4. Franc Šetinc, 5. Mirvslav Pevec, 6. Valentin Lebič, 7. J. Koželj, 8. Leopold Majdič, 9. Ivan Breznik, 10.—11. Anton Thaler [2 glasova], 12. Josip Resnik, 13. Anton Werden, 14. Martin Pondelak, 15. Martin Umek.

S. Alojzij Leskošek se je odtegnil glasovanja.
Rezultat: 15 za 15 proti.

Zvonimir Bernot: Pri enakem številu glasov je smatrati predlog za odklonjen. Tudi pravilnik za to nima določbe. Običaj pa je, da propade vsak predlog pri enakem številu glasov.

Občni zbor se strinja s tem, da je predlog za združitev propadel.

Zv. Bernot: Z ozirom na ta rezultat moramo zdaj resno premisliti, komu naj izročimo »Napreja«. Tako ne moremo ostati, da ne bi imeli niti pravice do naših terjatev zato, ker nismo pravna oseba, tako stanje lahko onemogoči eksistenco našega tiska. Predlagam pa, da se reši to vprašanje po občnem zboru »Sloge«. ki naj se zdaj takoj prične, ker odidejo nekateri delegati že pred večerom.

V. Möderndorfer, Mežica: da predlog s Bernota, naj se začne obč. zbor »Sloge« na glasovanje.

K. Kisovec, Ljubljana: Važnejše je, da sodelujejo pri volitvah vsi delegati, zato predlagam, naj se dnevni red nadaljuje.

Z. Arnašek, gost iz Krškega: Volitve se morajo prej vršiti, ker bo strankino vodstvo sočasno tudi vodstvo »Sloge«. Na to je bila sklenjena pavya, tekem katere vsak delegat sestavi svojo kandidatno listo za 22 članov in namestnikov pokrajinskega odbora.

I. Krušič, Trbovlje, predlaga naj se določijo potem 3 člani za verifikacijo izida volitev.

Zv. Bernot je bil za to, da se vrši skrutinaj javno.

Ss. K. Kisovec in I. Baraga sta bila izvoljena za overovatelja skrutinaja.

Zaradi pretesnega časa so se vsi kandidatski listki oddali posebni komisiji, ki je šla v posebno sobo, da sestavi poročilo.

Izvoljeni so bili sodrug v sledečem vrstnem redu in sicer: Karol Kisovec, Ljubljana, Ivan Baraga, Brežice, Miroslav Pevec, Škale, Josip Pastorek, Ljubljana, Vinko Möderndorfer, Mežica, Ivan Krušič, Trbovlje, Franc Rinaldo, Trbovlje, Jurij Jeram, Jesenice, Zvonimir Bernot, Krško, Alojzij Leskošek, Celje, Leopold Majdič, Trbovlje, Andrej Martinšek, Velenje, Anton Thaler, Javornik, Ciril Böhm, Celje, Anton Werden, Hrastnik, Martin Umek, Globoko, Franjo Weisbacher, Litija, Vinko Eisinger, Slovenjgradec, Filip Grabner, Črna, Josip Resnik, Štore, Ivan Breznik, Trbovlje, Franc Repas, Mežica, Vsi ostali so dobili manj nego 13 glasov in zaradi izčrpanega števila izvoljenih članov in namestnikov v pokrajinskem odboru niso prišli več v poštev.

Medtem se je otvoril predhodni občni zbor »Sloge«.

Zv. Bernot: Za stranko in članstvo »Sloge« je današnji občni zbor pravilen in merodajen; za oblasti pa ne, ker se mora občni zbor »Sloge« vršiti po sedanjih pravilih v Ljubljani. Nekoliko iz zgodovine. »Sloga« je bila ustanovljena iz samih črnih fondov. Nekdanji člani ustanovitelji »Sloge« so bili: F. Uratnik, Št. Dražil, K. Malovrh, Zv. Bernot, A. Hönigsmann, Franc Svetek, Viktor Grčar, Ivan Podlesnik, Anton Kristan, Melhior Čobal, Marica Urbančeva, Albin Prepeluh, Ivan Tokan, Šime Jurčič, Tone Gmajner, Lojze Slanovec, Ivan Kocmur, Jaka Vehovec in Ivan Mlinar. Od teh članov ni nihče plačal deleža. Vse knjižice je imel Kristan v svojem žepu in z njimi odločeval. Torej tudi deleži so bili iz črnih fondov. Tudi Konsum je tu pomagal. Tistega četrtilijona krou je prešlo takrat iz konsuma na »Sloga« za Kristanovo stranko. Na občnem zboru l. 1921 sem zastopal mnenje, da mora dobiti stranka tudi svoje zastopstvo v Sloginem načelstvu. Na to so me vrinili v odbor in sicer za predsednika. To načelstvo ni bilo nikdar sklepčno. Ves čas do zadnjega obč. zbora 28. novembra 1923 ni »Sloga« delovala. Zadnje čase je sklicevalo nadzorstvo seje. Na prvi tej sej 15. VI. 1923. je bilo na dnevnem redu na vabilu sklicanje občnega zbora. Toda namesto tega so Korunovci sklenili pooblastiti Čobala, da bo na obč. zboru »Ljudske tiskarne« zastopal delnice »Sloge«. Vsi so bili proti sklicanju obč. zbora, Svetek je še celo rekel, da ne bo obč. zbor ravno takrat, ko Bernot hoče. In to ni brezpomembno. Čobal in Uratnik, ki je zastopal Nakupovalno zadrugo, oba skupaj sta imela večino delnic. Pa sta vendar pomagala spraviti vrednost »Sloge« pri »Ljudski tiskarni« od 1/8

na l. XIII. Na ta način je postala „Sloga“ revna kakor cerkvena miš. Zdaj je pa šla za likvidacijo. Seveda samo na videz, ker če pogledamo v Kristanov Zadrugiški koledar, najdemo napisano, da se „Sloga“ renovira. Kristan je torej imel špekulativne namene. Na občnem zboru, ki so ga končno sklicali potem Uradnega lista na dne 28. nov., so nas hoteli preglasovati. Na tem občnem zboru je bil celo Goloub, ki še nikjer vpisan ni bil razen med dolžniki, ker v svoji celi poslanski dobi ni mogel prihraniti toliko, da bi bil vrnil predjem v znesku 5000 kron. Pa z njih pravili sem jih pobil. Na tem občnem zboru so odločevali samo tisti člani, ki so imeli polnovplačan delež. Samo 3 člani so imeli glasovalno pravico. S tem dnem je prešla „Sloga“ popolnoma v strankine roke. Od takrat dalje se dela in se ho delalo samo po volji stranke, ker ne more biti nihče član „Sloge“, če ni član stranke. 28. novembra smo imeli samo 3 polnovplačane deleže. Danes [3. II.] imamo 41 članov s 46 polnovplačanimi deleži: Iz denarnega prometa od 28. XI. 1923. do 2. II. 1924: Deleži Din 2375.—. Rezervni sklad [pristopnine] Din 110.—. Hranilne vloge Din 6.650.—. Posojilo Din 2000.—, Dolžniki Din 11.135.

Danes moramo predvsem izpremeniti pravila. „Sloga“ mora postati naš „Skupni dom“. Zakaj? Najbolj potrebna se delavstvu dandanes stanovanja „Skupni dom“ bo imel take delavske domove, kjer bo mogoče zaposliti člane in nastaniti jih v stanovanjih. Kdor bo prej pomagal, bo tudi prej žel sad svojega dela. Tudi poljedeljsko produkcijo mora „Skupni dom“ imeti. Tako u. pr. tudi agrarne zadruge. Skupno obdelavanje zemlje itd. Podoželski proletariat nima ideala. Vsak hoče delati le tam, kjer bo kaj plačila. Čudežev pa ne moremo delati. Niti ne smemo preveč zazijati, da potem ne bi mogli vsega požreti. Zaenkrat smo kupili: usnje za čevljarja. Čevlji so za 900 kron taki, da bi jih drugje ne dobil za 1200 kron, Pa ne gre za ceno, za kvaliteto grè. Ni fraza, kar govori socialistični in komunistični proletariat: Mi hočemo, da preide privatna lastnina v družabne roke. L. 1919 sem predlagal naj bi vsi strankini člani, ki jih je bilo v Ljubljani nad 1000, odpomogli stanovanjski bedi. In sicer na ta način, da bi vsi po svojem 8 urnem delovanju še po 2 uri na dan sodelovali pri zidanju stanovanj. Prostor bi bili dobili ob Savi zelo poceni, če ne zastoj. Toda Slovenci nismo dostopni za take ideje. Svetek se danes tudi smeje tej teoriji. Delavstvo je neizobraženo, ker nima svojega 8 urnika — ne more čitati, niti se izobraževati, zato je brezbržno in v utrujenosti prenaša mirno bič na svojemu hrbtu. „Skupni dom“ bo tudi temu zlo odpomogel. Seveda za 41 članov go dovolj 1 čevljar, pri 400 članih bomo imeli že tudi nekaj tiskarne. Pri 4000 članih bo pa že mogoče ljubovati kapitalizmu. Za to sodrugij delajmo vztrajno, da dosežemo čimprej ta naš cilj. [Dalje prih.]

Razno.

Vse naročnike, ki imajo „Vorwärts“ št. 1. t. l. še shranjeno prosimo naj nam jo vrnejo, ker nam je popolnoma pošla.

Ne pozabite na gospodarstvo! Nikdar ne smete misliti, da je socializem samo v ideji! Tam je le utopija, drugega nič. Socializem mora biti tudi v praksi izvrševan! Če bi ne imeli lista, bi ne mogli ideje niti širiti, kaj še, da bi jo poglobljevali. List pa je brez dobrega gospodarstva nemogoč. Naročnina za april bo šele zdaj počasi začela prihajati — list pa moramo že zdaj urejati, upravljati, tiskati in razpošiljati. Vsak pametni človek ve, da je treba zato plačevati naročnino za naprej, posebno pa še takrat, ko list raste. Vsak poštenjak pa tudi izvrši, kar ve, da je prav, čeprav mnogokrat težko plača. Tisti, ki lahko plačajo, ne bodo plačali...

V vladi nič posebnega. Samo narodna skupščina še ni sejela in pred prazniki menda tudi ne bo.

Na Koroškem so bile v nedeljo občinske volitve. V mestih so socialisti povsod močno napredovali, nekoliko so izgubili na deželi. — Pri nedeljskih volitvah v bavarski deželni zbor je reakcija nekoliko napredovala. Vendar je pretežna večina glasov proti nadaljevanju dosedanjega reakcionarnomonarhistično protiusustavnega režimo. Pri občinskih volitvah na Zg. Avstrijskem so socialisti tudi močno napredovali, v mestih in na deželi.

Volitve v Italiji kažejo tiste uspehe, ki jih je obljubovala Mussolinijeva „duševna“ borbenost: tri četrtine mandatov dobe fašisti, ostalo si opoziciionalne stranke razdelijo med seboj. Strašno so nazadovale socialisti in popolari, ki so prej imeli največ masdatov. Od približno 250.000 v julijskem okrožju oddanih glasov so dobili Slovani še ne 30.000. S tem v zvezi je naravnost porazna majhna udeležba. Od približno 13 milijonov upravičenih volilcev je bilo oddanih komaj 6 milijonov upravičenih glasov. In to pove vse. Kadar bo laško ljudstvo izglojeno do kosti, bo že moralo biti drugače.

Prva stavka v zraku. Te dni so zastavkali piloti in mehaniki londonske zrakoplovne družbe Imperial Airways Co. Stavka je meznega značaja. To je pač nekaj vsakdanjega. Zanimivejše je pa to, da je sploh prva stavka zrakoplovnih in letalskih uslužbencev in odkar se ljudje po zraku vozijo, je že precej dolga doba. Pravzaprav bi se morali ču-

dit, da je šele prva, ker kapitalizem, ki je človeštvu ukradel svobodno življenje na zemlji in na morju, gotovo ni imel nikoli interesa, da mu pusti svobodno dihati v zraku.

Poročilo o zborovanju Konsumnega društva za Slov.

[Nadaljevanje.]

Leon Patik: Lajovičeve besede so moje besede. Vzdržujem tudi jaz rev. por. in kar je povedano v odgovoru direktorija. Natančnejša pojasnila bova dala, ko pride vrsta na to. („Vrste“ potem ni bilo več. Op. ur.)

Baloh: V bodoče bo treba revizijska in druga poročila pošiljati samo odborom, ne članom. (Komentarja ni treba. Op. ur.)

Sledeči govornik, Korunovec Petejan iz Maribora je bil ves čas najbolj stvaren in raven med vsemi korunovskimi govorniki, to je tudi potrebno omeniti. Če jo je čisto na koncu nekoliko polomil s tem, da je pokazal kristanovstvu nekoliko prijaznejši obraz, gre to pač na račun korunovske ideologije.

Petejan: Iz Lajovičevih besed uvidevam, da načelstvo ni vršilo svoje naloge. Ko je izšlo rev. por., sem imel tak utis, da je preveč tendenciozno. Danes sem mnenja, da je popolnoma v redu. V „Napreju“ sem čital o tajni pogodbi. Če ne bomo v tej zadevi danes kaj sklenili, bo vplivalo strašno. Tudi jaz pravim, da je ta pogodba nemoralna. Jaz sem za to, da vsem uslužbencem zajamčimo stalno službo. Pogodba se mora prečitati. Sem sicer proti temu, da bi se vodila dolga razprava o nji, vendar moramo storiti sklep o nji. In ta je kratek: Razveljaviti! (Burno pritrdjevanje.) In nato skleniti novo, javno pogodbo, ki bo vsem nameščencem zagotovila službo in pravične plače, ne samo nekaterim. (Odobranje.)

Sprejme se sklep, da se mora pogodba prečitati.

Dražil: Je nimam pri sebi. (G. Dražil torej še na tem zboru ni čutil sam od sebe potrebe, da nas pouči o njej!! Op. ur.) Popoldne pa jo prinesem. Da je rev. por. takšno kakor je, tiči v tem krivda, ker revizorja nista zahtevala pojasnil, temveč sta poročilo kar razposlala tujim osebam, ki nimajo z nadzorstvom nič skupaj. Jaz pravim, da bi bilo treba o poročilu najprvo v odboru sklepati (in ga vreči v koš, kaj ne? Op. ur.), potem bi se vse pojasnilo (kakor se je z „višem“ direktorijem odgovora, kaj ne? Op. ur.) Urbančeva ni odgovorila na stvari, ki niso v njenem resorju. (Ali imamo načelstva in sploh odbore zato, da se njih člani drug za drugega nič ne brigajo in da potem nima nobeden vpogleda v celotno poslovanje? Sicer pa vemo, da v Kons. dr. ni tako, ampak vse to je le skrivalnica! Op. ur.)

Nato govori g. Dražil k posameznostim direktorijem odgovora in jih brani. N. pr.: Prvi nakupni viri so se iskali. Zakaj se niso našli, bi mi vprašali g. D.! Tudi produciral je konsum. Bil je soudeležen pri „Delti“ — rev. por. to izrečno zanika! — v Delavski pekarni itd. Čudimo se, da g. D. na tem mestu ni omenil „Adrije“, kjer je bila Urbančeva udeležena s 50.000 Din. Urbančeva — to je vendar tudi konsum, ali ne? Sicer pa je dobil D. od nekega našega sodruga k produkciji primeren odgovor: Lastna produkcija ni v tem, če si kje — in še kot manjšina! — udeleženi, temveč v tem, če sam na svojem proizvajam. Vsote, ki se vlagajo na tisoč krajih v tujo produkcijo, brez vsakega uspeha, bi zadostovale za lastno produkcijo prav na veliko. G. D. je torej prav nesrečno zagovarjal svoje gospodarjenje. Sodi, ki jih je Jurčič za svojo rabo dobil iz kousuma, so bili pokvarjeni, komaj za kurjavo dobri. Provizij načelstvo sploh ni moglo dobivati. Tej izjavi se je vse smejalo. Nato je nadaljeval:

Jaz se ne bom branil. Poročilo je bilo napravljeno z določnimi nameni. Štiri osebe so se zgrabile ven. Neutrlnosti konsumske organizacije smo se vedno držali. (Ali s tem, da je T. Kristan v „Konsumentu“ ustanavljal svojo stranko? Op. ur.) Konkurenčne cene moramo varovati, ker nas hočejo trgovci marsikje uničiti. [To je tudi posledica popolnoma nezmožnega vodstva. Če bi to imelo kak pošten cilj pred seboj bi nobenemu malemu kramarčku ne padlo v glavo, da bi nagajal mogočni ljudski organizaciji Op. ur.] Pogodbo smo napravili po vzgledu Cooperative operaie in Groß-einkaufsgesellschaft [Velenakupovalne zadruge] na Dunaju. [Slabo je, če se kdo zgovarja na korupcije drugod. Veliko bolj všeč bi nam bilo, če bi g. D. vedel povedati, v katerih dobrih stvareh je posnel inostranstvu. Op. ur.]

Iz stranke.

„Sloga“ 9. aprila: članov s polno vplačanimi deleži 94, hranilnih vlog Din 40.178.—

Brežice. V nedeljo 27. t. m. ob 9. dop. v gostilni g. Grobuška v Brežicah se bo vršila seja okrožnega odbora Brežiškega okrožja. Vabijo se vsi odborniki, da se zanesljivo udeležijo te važne seje. Po seji okrožnega odbora se bo vršila seja okrož-

nega agrarnega odbora h kateri bomo povabili po-verjenika agrarnega urada in Maribora. Poskrbite torej, da se te seje zanesljivo udeležijo vsi odborniki in tudi vsi člani organizacij. K tem sejam vabimo tudi pokrajinskega tajnika SSJ. — Ivan Baraga, preds. okrož. odbora.

Hrastnik. Kraj. pol. org. v Krastniku II. bo imela svoj občni zbor 13. aprila ob 14. uri v društvenih prostorih v Hrastniku. Med drugim je glavni namen tega zbora, da se vse skupaj zopet uredi. Josip Grum, predsednik. Alojz Kellner, tajnik.

Gorica pri Pragerskem. Občni zbor tukajšnje krajevne organizacije se bo vršil v nedeljo 13. aprila ob 13. pri s. Francu Šramlu v Sp. Gorici št. 56. Pridite vsi! — Odhor.

Črmošnjice. V nedeljo dne 13. aprila po 10. maši se bo vršil v Črmošnjicah pred občinsko hišo javen shod SSJ in KDZ, Pridite vsi, ki si služite svoj kruh z delom!

Tiskovni sklad.

Od 1. I. do 2. IV. 1924.	Din 1711.15
Rudolf Spindel, Velenje	„ 20.—
Franjo Langof, Vrhnika	„ 20.—
Martin Pondelak, Videm	„ 5.—
Ivan Bizjak, Krško	„ 10.—
Tončka Baragova, Krško preb. pri izpl.	„ 4.—
Edv. Martinšek Izgubl. stava	„ 2.—
Ivan Baraga	„ 2.—
Od 1. I. do 9. IV. 1924.	Din 1774.—

Popravek: Krajevna organizacija KDZ v Zg. Šiški ima v II. polletju l. 1923 samo 51 zamudnikov, ne pa 52, kakor je bilo objavljeno. Napaka se je vrnila pri seštevanju. Skupaj je bilo torej koncem leta 1923 zamudnikov, ne pa 1024.

MI TUDI BELEŽIMO.

„Socialist“ št. 13. od 30. III. 24.: „... v Krškem nimajo toliko osovražene zelene mize, ampak samo eno navadno rjavo mizo.“

„Naprejevec“: Eno je pa Čebular odnesel!

Dopisi.

PREKLETSTVO ZASEBNE LASTNINE.

Iz Zreč. V „Ljudskem glasu“ št. 13 piše uvodnik o prekletstvu privatne lastnine. Ves članek je resničen, samo nekaj bi bilo treba še pripisati namreč: Dajte brezposelnim tudi zemlje in zraven še drugih pripomočkov, da si bodo lahko na lastni zemlji pridelovali živež in si na lastni zemlji postavili streho. [Kaj je z agrarno reformo? Gospodje bogataši, ali ni dosti zemlje za vse ljudi? Zakaj je imajo nekateri preveč, drugi pa stradajo?] Voditelji države, to dajte brezposelnim, pa bo konec njih bede!

Poznam nekoga, ki ni brez dela, ali drugače pa je prav na isti stopinji kakor brezposelni. Izlučen je za sadje in vinorejo, pa pomislite vi drugi, ali mu kaj pomaga, če je izlučen in zna cepiti, če pa nima kam vsaditi, kar zna narediti. Potem naj hudič vzame vse skupaj, zvežem še jaz culo pod pazduho pa grem brezposelnim pomagat lenobo pasti! Kapitalisti velijo o sebi: Ali ste že pozabili na rek, ki nas tako lepo uči: Ne bodi drugim bolj dober kakor samemu sebi!? — A tako! Tisti vinorejec bi pa moral biti drugim bolj dober, drugim bi moral vzrejati trsje in sadna drevesa, drugim pomagati do boljše kapljice, on pa se naj zadovolji z vodo! Če bi čista voda ne bila zdrava, bi se nekaterim res prekleto slabo godilo. Dalje: drugim bi pomagal masten dobiček v žep spravljati, on pa če si kupi s težko prisluženim denarjem motiko, ki velja 25 Din in še čez ter gre potem v vinograd kopat 10—11 ur na dan, mu bodo baš največji dobičkarji to težko delo plačevali z 10., 12.50 do 15 Din na dan — pa to je že veliko — namesto, da bi mu plačevali od 25 Din dalje! Kaj, dragi moji? Ali ni to premajhen zaslužek proti sedanjim draginjam? Včasih je poleg hrane zaslužil od 20 do 40 krajcarjev dnevno in je za te kupil istotoliko škaflicj šibic, zdaj pa, ko zasluži 12.50 Din in hrano, pa le poslušajte; Ista škaflija šibic velja sedaj 1 Din. Ljudje božji, ali ste znoreli ali kaj? Ali ni to velikanski razloček, da moram zdaj delati samo za 12 škaflicj šibic in za 50 para! Za dve tretjini manj nego nekaj! Ali se še sedaj čudite, da je toliko brezposelnih? Primojduš, da je bolje iti v mesto postopat k cestnim fakinom, kakor pa ves dan garati za 12 škaflicj šibic!

Jaz se brezposelnim nič ne čudim, ker pri takšni vzgoji ni mogoče drugače. Saj je bolje stradati in nič delati, nego pa delati in stradati.

Po nekod imajo še lepo navado, da dajejo delavcem tisto pijačo, ki jo pridelujejo. Če si pošten boš pošteno delal in tudi pošteno plačal. Tudi za to bi moral biti zakon! Pa če je bog goljuf so svetniki tudi, pa je naša vlada tudi in vsi tisti, ki jih ta vlada štiti. Če pridelujemo vino, bi morali vino piti, ne pa fankulo [nikolit, peliot], ali kakor se že tisto imenuje če na tropine vode nalijejo, da se potem skisa. To naj bi bila potem okrepcilna pijača za ubogega delavca! Ali bo imel potem veselje do dela, kako? Daj mu pošteno mero iste pijače, ki vam jo prideluje, in plača naj bo pravična, ali, kakor jo vi imenujete, krščanska, pa ne polovična!

Na več krajih sem že slišal, kako se ljudje med seboj pogovarjajo, da še tiste polovične plače skoro da ni mogoče od delodajalca dobiti. Ali ni potem tako, da bi človek znorel? Pravi, da nima denarja, če gre kdo v njegovo prodajalno, pa nima enkrat koruzne moke, drugič slanine, tretjič sladkorja, tisto kar ima pa delavcem dražje prodaja kakor drugim. No, zdaj pa poglejte! Ali ni delavec na ta način primoran, da mora krasti? V neki mizarški delavnici je ista, kakor slišim. Poprej si delodajalec nabavi delavcev, da mu izdelujejo vse vrste reči, če pa ni 36 stolov v enem tednu gotovih s samo eno delavsko močjo, pa gospod dotičnega naravnost v obraz nahruli: Ti, ti pa nisi mizar! — Ko pa pride sobota in če kateri vpraša ali prosi za plačilo, mu odgovori: Jutri na Preskarjevem! — Dobro, Drugi dan pa čakajo reveži celo predpoldne, pa še popoldne in se še pripeti, da mu gospod reče: Drugo nedeljo pridi! — Spet bi morali iti krasti, če si hočejo čez teden najbolj potrebnega kupiti. Takšnih slučajev naštejemo, kolikor je treba in ne samo iz Zreč, iz drugih krajev tudi. Če ne bo za naprej bolje, bo še pomolzena krava začela enkrat bosti. — Eden, ki daleč sliši.

Opomba uredništva: Ta dopis je zelo dober, resničen, Vredno bi bilo podrobneje baviti se žnjim. Zaradi nedostajanja prostora pa hočemo omeniti samo 2 stvari.

Da bi bilo brezposelnosti takoj konec, če bi dali brezposelnim zemlje, je pravilna trditev. Samo je treba povedati, na kakšen našin naj bi se to izvršilo. Če bi jo dali vsakemu v osebno last, potem bi proletariatu ne bilo mnogo pomagano. Kapitalistična družba bi se pomnožila za nekaj novih posesnikov, ostala bi pa ista, kakor je. Razlaščenci bi za bodoče tudi ostajali brez dela in pomnoževali splošno bedo. Rešitev je le v tem, da bi se dala zemlja v skupno last družbe, ne posameznikov. Na skupni zemlji bi bilo omogočeno velikopotezno in res ekonomsko izkoriščanje njene rodovitnosti. Ker proletariati tega po večini še ne razume, temveč hlepi prav kakor kapitalisti za osebnim imetjem, zato se godi, da nam je zemlja le v prekletstvo namesto v blagoslov, ker vsi ne bodo mogli biti nikoli samostojni posestniki. Če bi pa proletariati bolje razumel svojo nalogo, bi podpiral agrarna socializacijska stremjenja, pristopal bi v tisočglavnih trumah k naši „Slogi“, ki ima v svojih načrtih tudi skupno obdelovanje zemlje oz. obdelovanje zemlje za skupnost svojih članov. Kapitalistični red bi se začel takrat pri nas tudi v tem oziru krhati!

Drugo pa so alkoholne dajatve viničarskim delavcem. Če se sodrug brani tiste „krepčilne“ kislice

je to na mestu. Da je to s strani gospodarjev navadna nekrepčilna goljufija, sodrug dobro razume, ampak le napačno misli, če zahteva namesto nje še večjo nekrepčilno goljufijo — čisto vino. Ne, delavci naj odklanjajo vsako dajatev v blagu, ker na te dajatve se kapitalistično navdahnjeni gospodarji izgovarjajo, ko dajejo svojim sužnjem tiste nesramno nizke plače! Zahtevajte samo plače, ki vam gredo, pa bo goljufanja konec. Odklanjajte pa zlasti alkohol popolnoma, ker ta je najbolj kriv, da so možgani zatemneli in da se vam ne posreči, kar hočete! Enkrat si pa moramo priznati, da je alkohol strup in naš največji sovražnik. Za njegovo „krepčilnostjo“, ki so jo največji znanstveniki že davno položili na pare, se vsaj mi ne smemo skrivati, ker goljufamo tako sami sebe. Če bo proletariati tudi že enkrat stopil na to stališče znanstvenega raziskovanja, potem bo konec zastrupljanja, brezposelnosti in prekletstva zasebne lastnine. Takrat se bo tudi izkazalo kako neumni so ljudje, ki spreminjajo božji dar trto v peklenko [ne božjo!] kapljico! Ko bo „Sloga“ začela po naših načelih obdelovati zemljo, bo pokazala, kaj se da iz grozdja vse napraviti, da nam bo res v blagoslov. Ampak za to je najprvo treba, da začnejo po teh načelih živeti vsi, ki uvidevajo, da po današnjem sistemu ne gre več naprej, in zlasti tisti, ki jih današnji sistem tepe!

IZKORIŠČEVALCI.

[Dopis.]

Da smo izkoriščani, to vemo, da pa izkoriščevalce šo podpiramo, to je več nego neumno. Oglejmo si iz tisočev in tisočev slučajev iz življenja en sam slučaj.

Kons. društvo za Slovenijo ponuja svojim članom različno blago. In le malokateri član pomisli, odkod prihaja to blago, ki ga konsumira. Tako na pr. dobivamo v konsumnih prodajalnah poleg one za že znane kave „Adrije“ iz podjetja, fundiranega z denarjem bivše članice načelstva gdč. Urbančeve, še različne izdelke z znamko „Adria“, n. pr. vanilni sladkor, pecivni prašek in drugo v malih zavojčkih. Lastnik podjetja je dični g. F. Šibenik iz Ljubljane. Podjetje zaposluje komaj šoli odrasla dekleta. Pa ta dekleta niso samo v podjetju samem zaposlena, ampak morajo zaboje še z ročnimi vozički prepeljivati po mestu na kolodvor ali od tam. Kaj pomeni tako delo za 16 letno dekle, zlasti po zimi, kakor je bila pretekla, je razumljivo. Ni nič čudnega, da je pri takem delu neko dekle zbolela in ker ga po ozdravitvi ni mogla več opravljati, ji je bilo zagroženo z odpustitvijo od dela. V času ugodne konjunktore se delajo že tudi nadure kar do 11. ponoči

in sicer brez 50% odškodnine. Za g. Šibenika zakon o zaščiti delavcev, zlasti §§ 6. in 7. sploh ne obstajata. Medtem ko gre zvečer sam v kino s svojo boljšo polovico, se vrši v na zunaj zaprtem lokalu delo. Najboljša plača pri tem gospodu znaša le 100 Din tedensko. G. Šibenik pa ume tudi v blagu plačevati svoje delavne moči, n. pr. s starimi ženskim čevlji, za katere zahteva potem izdelavo 24.000 zavojčkov zafrana. Odlikuje se pa tudi njegova milostiva gospa, ki zna včasih zelo nemilostivo ozmerjati dekleta pri delu.

Torej iz takšnih podjetij jemlje Kons. društvo za Slovenijo svoje blago ne da bi gledalo, kako bi samo brez večje investicije vzelo takšno produkcijo v lastne roke. Kaj nam pomaga vsa proletarska zavest, če nas naše gospodarske institucije zapeljujejo k podpiranju izkoriščevalcev tudi tam, kjer tega ne bi bilo brezpogojno treba! Šibeniku na pr. je njegovo podjetje v kratki dobi že toliko prineslo, da si je za svojo vilo že kupil prostor. Ali ne bi konsum sam oz. njegovi člani mogli uživati dobroto takih zasebnih dobičkov? Kje pa je še možnost zaposliti proletarske otroke v lastnih podjetjih!

A za take ideje pri vodstvu našega konsumna ni časa ne prostora. Tam je najprvo preskrba družinskih članov na vrsti, članov načelstva itd. Kakor hitro pa se pojavi med delavstvom takšna gospodarska organizacija, ki dviga koristi vsega članstva na koristi posameznika, organizacija, ki hoče oživiti to, kar je pri Kons. društvu za Slovenijo zapalo, takrat pa stopijo majhni možje na prste in ugovarjajo proti novi organizaciji z razlogi morale — kapitalistične seveda, ker konkurenca je kapitalistična čednost in le kapitalisti se konkurence boje. Vsak pravi proletarec-socialist pa je v tem oziru brez strahu. Naša zadruga „Sloga“ se razvija sicer počasi, vendar gre naprej, ker hoče biti res socialistična ne le po imenu, temveč tudi na znotraj. Zato pa, proletarci, socialisti, oklenite se je in pristopajte trumoma in z zaupanjem k „Slogi“, ki hoče biti, je in bo vedno le vaša prava socialistična gospodarska organizacija!

NADALJEVANJE ODPRTEGA PISMA G. IVANU UREKU V GLOBOKEM.

[Popravek k prvemu delu v „Napreju“ št. 16, z dne 28. 2. 1924: Na drugi strani, v 1. koloni, 10. vrsti, naj se glasi 700.000 K, ne 70.000. — Na isti strani, v isti koloni, 38. vrsti naj se glasi stavek, „ki je v parlamentu glasoval“, sledeče: „ki je bil kot član SKS izvoljen v parlament na programu, da bo zastopal večje kmete in veleposestnike, tukaj se pa zavzema za razdelitev.“]

Pregled organizacij SSJ in KDZ od septembra 1923 do februarja 1924.

[vpoštevajo se samo člani, ki so plačali prispevke, in organizacije, ki so obračunale pokrajinskemu tajništvu SSJ in KDZ v Krškem.

Zap. št.	Stalna št.	Organizacija	Član „Sloge“ s 29. februarja	Rednih članov je bilo					Zamudniki	Prispevki teh zamudnikov	1924 v mesecu II.	Izmed teh članov so zadnji mesec plačali po Din															Pokrajinsko tajništvo je prejelo:			
				1923								I.	1924															skupaj Din	popvr. odložena Din	
				IX.	X.	XI.	XII.						2	3	4	5	6	8	10	12	15	20	25	30	50					
1	1	Bizeljško	4	—	—	—	—	15	—	—	15	15													21	—	1 40			
2	2	Brezice	7	14	14	14	14	6	—	—	9	8													18	20	2 02			
3	3	Celje	7	—	14	14	13	44	7	15 40	47	41	2	3	1										76	30	1 62			
4	4	Centrala	3	17	19	22	20	19	—	—	21	14	1	1	1											70	—	3 33		
5	5	Čatež	1	6	—	6	6	—	—	—	—	—																		
6	6	Črna m. org.	13	171	175	172	179	—	128	201 60	128	114	7	1	5											7	201 60	1 57		
7	7	Črna ž. org.	1	62	59	59	59	—	56	78 40	56	56														1	78 40	1 40		
8	8	Dravograd	—	—	—	10	9	—	—	—	—	—																		
9	9	Globoko	2	—	—	—	30	30	—	—	30	30															42	—	1 40	
10	10	Gorje	—	30	30	30	—	—	—	—	5	5														7	—	1 40		
11	11	Hrastnik I.	—	40	41	40	39	—	37	70	37	29	3	2	1												70	—	1 89	
12	12	Hrastnik II.	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—																		
13	13	Jesenice	2	51	52	52	54	—	30	59 50	30	18	5	4	2												1	59 50	1 98	
14	14	Ježica	—	—	—	—	6	6	—	—	—	—																		
15	15	Liboje	—	—	—	—	—	—	14	19 60	15	15															1	21	—	1 40
16	16	Litija	—	—	—	—	12	14	9	15 40	14	13																1	22 40	1 60
17	17	Ljubljana	4	16	14	28	16	14	—	—	15	12															1	43 40	2 86	
18	18	Mežica	8	74	76	71	70	54	8	11 20	56	51	1	1																
19	19	Mislinje	—	9	9	9	9	8	8	11 20	7	7																		
20	21	Sv. Peter pod Gor.	—	5	8	6	8	3	10	22 40	6	6																		
21	22	Škale	1	48	45	45	45	46	—	—	46	44																		
22	23	Škofja vas	—	—	12	12	12	—	10	28	9	9																		
23	24	Šoštanj	—	4	11	11	11	—	—	—	—	—																		
24	25	Štore	1	28	40	41	43	46	—	—	47	46	1																	
25	26	Tacen	—	8	7	7	11	10	12	28	16	15																		
26	27	Trbovlje	13	121	120	120	121	128	—	—	130	112	18																	
27	28	Velenje	2	24	24	27	27	17	—	—	33	28																		
28	29	Videm-Krško	8	10	10	11	11	13	—	—	13	4	3	1	1															
29	30	Vrhnika	5	—	—	—	—	15	—	—	19	16																		
30	31	Zabukovca	—	20	23	19	19	13	7	9 80	19	13	2	4	1															
31	32	Zagorje	—	—	6	6	6	3	1	1 40	5	4																		
32	33	Zg. Šiška	—	12	9	3	11	—	—	—	—	—																		
33	34	Gorica pri Mariboru	—	—	—	—	—	—	131	183 40	21	21																		
Vseh rednih članov			75	770	818	835	878	504	473	762 30	849	742	51	17	15	2	6	11	1	2	1	1	1	34	1429	40	1 68			
Zamudnikov				170	171	171	171	473					Progressivni davek zamudnikov										762	30						
Vseh članov skupaj				940	989	1006	1049	977					pristopnina										34	—						
												Pokr. tajn. je torej prejelo v tem mesecu										2225	70							

Ko je Franc Kene ml. uvidel, da nasprotuje njegovi kupčiji, katero je sklenil z Butterjem, Ivan Urek, tedanji narodni poslanec SKS, čeravno ni Kene nič protizakonitega naredil, je podal sledečo izjavo:

Podpisani so danes sklenili sledečo pogodbo: Franc Kene sprejme vse pogoje navedene v priloženi izjavi, z izjemo, da odstopi namesto travnika, imenovanega Rudnik, parcele, imenovane Gabrinus. Poleg tega se prepušča Kenetu še gozd Za lazom. Stroške nosijo stranke vsaka zase. — Globoko, dne 24. 8. 1922. Jože Lesinšek Jr., Franc Kene Jr., Franc Živič Jr., Martin Zidanič Jr., Franc Cvetkovič Jr., Franc Kržan Jr., Ivo Sancin, priča Jr.

Povrh je dal Franc Kene še 22 oralov od kupljenega posestva po isti ceni, kakor ga je sam kupil. Omenjeno izjavo je čital tudi g. Urek in kakor vsi zgoraj podpisani, se je tudi on žnjo strinja. Zraven tega je dal že 9. 8. 1922, ko je bilo sklenjeno obvezno pismo, svoj lastnoročni podpis, da ne bo delal proti pogodbi. Na drugi strani je pa šel v Beograd in tam z vsemi sredstvi delal proti kupni pogodbi Franca Keneta. Kje je bila tukaj morala, g. Urek? Vam ni bilo za siromake, ampak za g. Kostevca, trgovca, ker še danes ne vemo, koliko je plačal za gospodarsko poslopje in zemljo, katero je dobil. [Mogoče ste delali g. Urek, to za protiuslugo?] Sicer nam pa, g. Urek, še do danes niste podali odprtega računa. Mi socialisti, ki smo proti vsaki tajnosti, zahtevamo javnih računov od vas glede razdelitve posestva, da bo vedel eden za vse in vsi za enega, koliko je kdo plačal in kam je šel denar. Torej g. Urek, z računi na dan! Nešteto krat smo vas, ko ste bili še poslanec, vprašali potom „Napreja“, kam ste dali tiste kavcije, ki so vam jih dale žene za ruske ujetnike, katere ste imeli vi na skrbi, kakor sami trdite v „Kmetijskem listu“, 38. štef. z dne 3. maja 1913, ko ste popisali zgodovino svojega in Keneta staršega ter mlajšega življenja. Za vsako stvar odgovarjate tako obširno in zaničevalno, glede tistih kavcij pa molčite. Odgovorite no, sicer bomo mi javno ljudem povedali, kako ste gospodarili s tujim denarjem in kako ste delali za Jugoslavijo. In končno se bomo pogovorili pred sodiščem, ker boste, g. Urek, plačali v takratni valuti vse kavcije vsem tistim, katerih niste vprašali, ali jih smete dati za vojno posojilo. Gosp. Urek, zakaj niste takrat tako nastopali, kakor nastopate danes, ko smo se mi avstrijski socialisti borili proti krvoprelitju, proti barbarom in farizejem kateri so povzročali milijonske žrtve mrtvecev in ranjencev, katere morajo sedaj davkoplačevalci vzdrževati [čeprav borno] z invalidskim davkom? Takrat ste jim pomagali s tem, da ste podpisovali vojna posojila in sicer niste dajali svojega denarja, ampak denar iz občinske blagajne in pa tiste kavcije, katere bi morali takoj vrniti, kakor hitro so Rusi odšli v svojo domovino. Seveda se vam je mudilo s tem denarjem in sploh niste čakali tako dolgo znjim, saj ste vendar že 7. junija 1916 založili 4300 K, 3. decembra 1916 1500 K, oboje iz obč. blagajne globoške, 22. maja 1916 pa 129846 K kavcije žena, katerih možje so bili v vojni. In takemu človeku ljudje še danes verjamejo in neko uradništvo ga celo podpira, da preganja in terorizira ljudi, ki so na svojem mestu in socialno pravičnega mišljenja. To je največje politično zlodejstvo, katerega naj sodi vsa poštena javnost! Da ste v resnici podpisovali omenjena vojna posojila, pa vam dokažemo iz občinskega sejnega zapisnika. [Prihodnjič dalje.]

Hrastnik. Ker sem bil opozorjen na članek v „Pravici“ št. 14, odgovarjam sledeče; Če bi dopisnik bil pošten, bi se podpisal, bi vsaj vedel s kakšnim podležem imam opravka. Resnica je sledeča: Spomladi leta 1923, so zaupniki steklarjev zaprosili pri gosp. Abelu za lokal, v katerem stanuje gospod Kmetič. Ta lokal je bil do leta 1918 ali 1919 obrtni lokal, v stanovanje se je pozneje preuredil. Ker ni bilo drugega stanovanja za g. Kmetiča, je ostala zadeva nerešena dasiravno je gospod Abel obljubil, da pri prvi priložnosti izprazni omenjeno stanovanje. Med tem časom je postalo po izselitvi gosp. dr. Künarja [izselil se je 1. decembra popravilo je trajalo 15. januarja] stanovanje prazno. Na predlog steklarskih odbornikov je odbor Kons. društva sklenil, naj se naj zaprosi gospod Abel, da se stanovanje v Kons. društvu zamenja za stanovanje gosp. Kmetiča. S tem je bilo zadrugi omogo-

čeno, da je dobila zdrav, prostoren in svetel lokal. Kako so steklarji obrnili hrbet Kons. društvu, dokazuje to, da ima podružnica 98 članov. Zakaj je pa to hujskanje proti Kons. društvu, naj omenim samo to v pojasnilo: Gospoda Zupan in Srtehar imata v bližini tega lokala barako, v kateri prodajata vse mogoče stvari. Sedaj pa pride ta presneti konsum čisto na novo pa sva uničena! Konkurence se bo jita ter se ne strašita tudi neresnice. Samo za vaš žep vama gre. Arnšek mora seve sekundirati, dasi ve, da ni pravilno. Da pa nisem jaz niti z eno besedo sodeloval radi gosp. Götze, ve vsak steklar, kakor tudi Götz sam. Pač pa je resnica, da ima gosp. Kmetič veliko družino ter sinove, ki delajo v steklarni ter bi jim bilo delo radi oddaljenosti otežkočeno. Radi tega je vodstvo steklarne sklenilo premestiti Götza v stanovanje Kons. društva Götz ni bil prisiljen, saj je vendar podpisal izjavo za preselitev, kakor je tudi podal osebno izjavo tajnika stanovanjske oblasti, da se s tem strinja. Takta je resnica, za katero tudi ti, dopisun, dobro veš. Glede dogovora radi Götzove odpustitve pa prsdlegam sledeče: Dopisnik naj bo možak in se naj javi, da mu dam priliko njegove obdolžitve pri sodnji dokazati, če pa ne stori tega, bo pač javnost njega in „Pravico“ obsodila kot navadna lažnjivca. Na druge neslanosti ne odgovarjam. Prihiti hočem samo to: Če imajo gospodje Arnšek, Srtehar in Zupan res kaj krščanskega v sebi, potem naj store v prvi vrsti sami svojo dolžnost napram tovarišem, ki baje stanujejo v kletah. So predsedniki in tajniki — društva najemnikov ter člani stanovanjske oblasti, torej bi bila njih sveta dolžnost tovarišem, ki po kletah propadajo, priskrbeti druga stanovanja, Vi pa že pol leta preskrbetete sami sebe z boljšim stanovanjem. nje pa pustite propadati ter tako izrabljate v lasno korist zaupna mesta, ki so vam jih dali ubogi najemniki. Ali vas ni sram? Gospod Srtehar ima kar dve stanovanji, enega v občini Trbovlje, enega na Dolu, kjer je vzel hišo s posestvom v najem. Zakaj se pa ne preseli tja in tako pripomore enemu tistih bednih tovarišev? On ne stori tega, ker je krščanski. Pravi: ljubi svojega bižnjega, misli pa na svoj žep, ki mu je najbližji. Vaš najbogatejši tovariš in somišljenik se prav nič ne ozira na krščanska načela. Pravite da je mnogo ljudi brez stanovanja in da se edino klerikalci berite za odpomoč. Zakaj pa ta gospod ne zida stanovanjske hiše namesto dvorane, v kateri se bo popila velika množina alkohola, proti kateremu se navidezno borite! Ampak gre za denar in privatni dobiček! Je to tudi krščansko, to nam povej. Pravica! V Dolu stoji tik ob cesti velika in lepa hiša, v kateri je gotovo najmanj 8 sob. V njih pa stanujeta samo dva gospoda z eno gospodično. Pojdite na delo in ne igrajte demagogije ter spravite v te sobe ljudi, ki radi vas v kletah propadajo. S tem boste pač vršili krščansko delo v praksi nehajte pa z demagoštvom in zavijanjem resnice. — K. Malovrh.

Velenje. Z ozirom na predlog za sejo predstojništva, ki ga je stavil Jakob Uranjek iz Zabukovice, češ, da se računovodja brat skl. g. Kopal ne sme napadati, si usojamo velenjski delavci vprašati: Ali ima g. Kopal od koga pravico, da psuje v pismu, ki ga piše g. Uranjeku, da so velenjski delavci Valenčakovci? Ali ima g. Kopal pravico, lagati se v istem pismu, da Valenčakovci ne dobijo lokala v Pesjem in da morajo svoje shode imeti v Velenju? Resnica je ta, da nam ni lokala odpovedala še nobena gostilna v Pesjem. Vprašamo kr. rud. oblasti, ali ima g. Kopal pravico, da žuga delegatom pred sejo z državnim pravdnistvom, mesto da bi poklical rud. oblast ali pa tožil? Milo za drago. Gospoda Kopal in Uranjek naj svojo korespondenco bolj skrivata, da Valenčakovci ne bodo za take stvari vedeli. Delavcem v Zabukovici pa kličemo: Dokler boste verjeli raznim Uranjekom, se vaš položaj ne more izboljšati! Čisto pravilno predlaga g. Uranjek, da se g. Kopal ne sme napadati. Tem bolj pa je potrebno, da se napadajo tisti, ki se delajo strašno naše, v odločilnem trenutku nam pa pokažejo figo. Velenjski delavci.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)
Tiskarna bratov Rumpret v Krškem. 3000

NAŠI NEOPLOJENI JURISTI.

Tako smo čitali v buržujskem tisku:

„Dne 2. aprila je dr. Metod Dolenc mnogoštevilnemu poslušalstvu v Ljubljani razvijal svoje misli o vprašanju kazensko-pravne zaštite telesnega ploda. V zadnjem delu predavanja je pokazal, kako so si zamislili naši zakonodajalci rešitev tega vprašanja v svojem načrtu bodočega kazenskega zakonika za vso državo. Ta načrt določa, da je odprava ploda za mater in pomagalice kazniva. Le kjer bi šlo za rešitev materinega življenja, bi veljale določbe o pomoči v nujni sili in bi bil umetni splav v tem slučaju nekazniv. Predavatelj je obširno pobijal vse razloge, ki jih navajajo za dopustitev umetnega splava. Ti razlogi se gibljejo večinoma v okviru tkzv. evgenetične indikacije in po tkzv. socialne indikacije.“

To, kar je učeni doktor tukaj povedal, se ne da na kratko pojasniti. Po evgenetični indikaciji (napovedi) bi smeli človeški plod v materinem telesu uničiti takrat, če grozi nevarnost, da se bo otrok rodil nepopoln za vse življenje, n. pr. če bo podedoval kakó težko telesno napako ali bolezen — zlasti sifilido in tuberkulozo — dalje, če bi mu bilo usojeno podedovati zločinsko nagnenje, ali če bi se utegnili roditi kot idiot itd. Socialna indikacija dovoljuje uničenje zaplodka, če stariši radi bede ne bodo mogli otroka preživljati, in podobno. Pa pojdimo dalje:

„Načeloma smatra predavatelj zakonito dopustnost pri nasilnih, zločinskih zaploditvah za upravičeno, ampak tudi tukaj jo mora za bodočo zakonodajo odklanjati, ker resničnih primerov zločinske zaploditve praktično življenje pozna naravnost malenkostno število...“

Tako juristarija. Zdaj pa poslušajmo še juristično kljuse jahajočo teologijo:

„V debato je posegel prof. dr. Ujčič (profesor teologije, duhovnik), ki je zagovarjal stališče moralistov. Odprava telesnega ploda po njegovem sploh ne bi smela biti dovoljena, niti v slučaju, če se izvrši v nujni sili...“

Tako torej! Človek bi skočil iz kože, kaj? O ne, marveč samo to bi bilo treba na kak način urediti, da bi se vsi zakrknjeni juristi in moralizujoči teologi spremenili v žene. Nato bi jih morali dobro oploditi, vcepiti vsakemu po 10 dkg najučinkovitejših sifilitičnih bacilov v žile, pognati jih ob čisti vodi in krompirju v oblačih v pristilno delavnico, kar naj bi na nazoren način predstavljalo socialno bedo, potem... potem bi jim pa morali vsak dan po eno uro predavati o njihovih paragrafiranih zakonikih in moralah zoper splav. (To vendar ni dobro! Saj se jim utegne pri tem zgoditi še kakšna nesreča! — Opomba tiskarskega škrate.) Zadnje dni pred odločilnim trenutkom bi ta predavanja trajala lahko dve, tri, tudi štiri ure. Zakaj nič ni bolj poučnega, kakor če preizkusiš na človeku samem posledice njegovih lastnih naukov...

Vsem ženam pa, ki puste brez ugovora juristarijo in teologijo odločati o usodi svojega telesa, življenja in potomstva, vsem takšnim ženam bi morali materinstvo absolutno prepovedati.

Lahko nagnjenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost! Bolečine olajšuje in naredi telo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! Kot kosmetikum 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštnino: 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplačila razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrg št. 252. Hrvatsko.

1000

bolnih na revmatizmu in protinu, ki so z mojim popolnoma neškodljivim naravnim zdravilnim napojem osvobojeni od svojih bolečin, mi je dovolilo, da lahko objavim njih zahvalna pisma in priznanja.

Ne iščite

novih sredstev, ampak poskusite z mojim popolnoma brezplačno zdravilnim napojem, ki je že tisočim pomagal. Pišite takoj po pojasnila in mnoge resnične podatke o uspehih, kar dobite popolnoma zastonj in brez vsakršnih stroškov. Naslov: Avgust Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalterstrasse 5, Abteilung 570.

Priljubljenost, ki jo uživa „Žika“ bolj in bolj, je najboljša priporočila za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydrovka dobra znanka v vsaki hiši, pravtako spoznavajo naše gospodinjne danes, da je mogoče z „Žiko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobiva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: Pražarna Žika v Ljubljani, Rožna dolina.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE
LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITD

Stereotipija

Litografija